

Uitvaartplechtigheid

St Lodewijk kerk - Mortsel

Mijnheer

Rik Carmen

31 oktober 1935 – 20 december 2015

Dankbaar aandenken
aan zijn leven
midden onder ons.

Uitvaartplechtigheid

Rik Carmen

26 december 2015

Mozart - Mass in C minor - Et incarnatus est.m4a
Mozart - Clarinet Concerto K 622 - Adagio.m4a
Mozart Clarinet Quintet K581 - Larghetto.m4a
Mozart Violin Concerto No. 5 - Adagio.m4a
Mozart Violin Concerto No.4 - Andante Cantabile.m4a

Kist wordt naar voor gedragen :

Mozart - Ave Verum Corpus

Verwelkoming : (L. VH)

Aanwezig stellen van de overledene (G)

De dood van vake, van opa, van Rik brengt ons hier vandaag samen.

Zijn kleinzonen droegen hem hier tot in ons midden. Intussen speelde het Ave Verum Corpum van Mozart, in a capella versie. Het was muziek die vake, opa, Rik graag hoorde.

Letterlijk vertaald werd er gezongen : gegroet waarachtig lichaam.

Dat is wat we hier vandaag samen in alle eerbied willen doen. Met zorgvuldige aandacht Rik, Vake, opa een laatste groet brengen.

Afscheid nemen van hem in alle eenvoud, behoedzaam draden losmaken, teruggeven aan wie toekomt, loslaten ook om verder te kunnen gaan, het nieuwe tegemoet.

Ieder van hier aanwezig was op eigen wijze verbonden met Rik, kende zo zijn eigen kleuren van contact. Familie en vrienden schreven voor vandaag over die eigen kleuren van contact.

Zo zochten zijn kinderen naar de juiste woorden om de puzzelstukken van Vake zijn leven bij elkaar te brengen tot een portret, tot een levendig schilderij, tot zijn levensverhaal.

Graag lees ik dit hier voor U in hun naam.

Rik werd geboren in Aarschot als oudste zoon van hoofdmeester Carmen in een gezin van 9. Hij had nog 5 broers en 3 zussen. Daar zijn ouders lange tijd op hun eerste kind moesten wachten, werd hij aanvankelijk opgevoed als een 'prinsenkid'.

Rik was een goede student, toch zal hij zijn eerste plaats in de klas steeds moeten afstaan aan zijn goede vriend Gilbert en dit omwille van de positie van zijn vader als directeur.

In die lagere schooltijd kreeg hij de naam Rik Pallieter toebedeeld, en dit niet zonder reden. Hij was een vrijbouter, die best wat schelmenstreken uithaalde, die leerde zwemmen in de Demer, en die, toen al, graag in de natuur vertoefde. Ook vertelde hij zelf van zijn kinderjaren dat hij de 'performer' van de familie was en regelmatig op tafel werd gezet om een liedje te zingen of een gedicht op te zeggen.

Rik studeerde Latijn Griekse maar nam de stille droom van zijn ouders, namelijk een zoon die pastoor wordt, niet op. Rik stond met zijn twee voeten in het volle leven, speelde gitaar, rookte een pijp, was in de KSA, danste graag, studeerde aan de hogeschool... en droeg vele idealen in zich die hij wilde waarmaken.

Daarnaast ging hij graag langs bij zijn vriend die in de natuur woonde namelijk op de Liedeberg.

Op termijn was het niet alleen zijn vriend en de natuur die hem naar daar trok, ook Leentje, zus van vond hij meer dan aangenaam gezelschap om bij te vertoeven. Rik en Leentje ontmoetten elkaar steeds meer onder andere bij de volksdansgroep Zonnedaauw en in 1960 huwden zij.

Samen stichtten zij een gezin en vonden een thuis in Heideveld. Rik werkte op diverse plaatsen als maatschappelijk werker, nam hierbij coördinerende taken maar ook sociaal cultureel vormingswerk op. Voor de kinderen was het moeilijk om een duidelijk beeld te vormen van wat 'ons vake' deed 'Vergaderen' werd de hoofdtitel, het omvatte voor hen alle bezigheden die de Rik buitenhuis volbracht.

Veel engagement buitenshuis bracht ook wel een lege stoel aan het avondeten mee,...als moeke met haar 5 bengels rond de tafel voor het warm eten zat, dan was vake maar al te vaak naar "de vergadering"....

Ook in de vele verenigingen nam hij voor 100 % zijn engagement op. Zo was hij voorzanger in de kerk en zong hij uit volle borst de liederen mee. Met misplaatste schaamte zaten de 5 tieners dan te gniffelen op de kerkstoelen. Pamfletten of wijkkrantjes postten in alle bussen van de buurt...er was geen ontsnappen aan, ieder kind kreeg zijn 'straten' en elk verkeerd gepost werk werd door vake opgemerkt...Het was niet de liefste vrijetijdsbesteding voor de kids, maar hier gold voor Vake 'Voor wat hoort wat', ze kunnen je niet kennen als je je stem niet laat horen, dus volgende maand waren er weer 'krantjes',...

Het bond zonder naam winkeltje in de kast was leuker, de teksten en kaarsen gingen vlot van de hand.

En achter deze man met zijn vele idealen voor een betere wereld, die gebeten was om te weten, die een zeer actief leven buitenshuis kende, stond een sterke vrouw, Leentje. Zijn Leentje, die dikwijls tegelijkertijd de rol van vader en moeder opnam, die het huishouden droeg, de grote en kleine zorgen voor de kinderen op haar schouders nam. Een vrouw die hij op zijn manier graag zag. Anderen konden voelen hoe hij haar graag overal bij betrokken. Een grote romanticus was hij niet, maar samen naar de film gaan, een grote fietstocht maken, naar culturele evenementen gaan, op familiebezoek gaan of op weekend, ... Daar regelde hij

steeds alles voor.

Ook op reis stippelde hij de reisroute uit tot in het kleinste detail met, tot treurens toe, een stop bij elke kerk. Er werd gekampeerd op bijzondere plaatsen aan het water of in de bossen, of met een jacht door Friesland gevoerd. Vake zijn KSA bloed herleefde op zo'n momenten. Steevast was er ook avontuur met onberekende risico's en een vuurke erbij. Ja in nen bbq of een vuurkorf kon hij uren in koteren. Zelfs als het vlees al lang op was, keek hij nog steeds in volle vervoering naar de rode en gele vlammen. Meermaals zette hij ook iets in de buurt in brand. Zo moest den berm geblust worden door de bureen... Vanaf toen was de hamvraag .. 'Wie houdt hem in het oog bij dat vuur ? gevolgd door ne grote smile van ons allen. Ja een vuurmens was hij wel, we noemde hem zelfs al grappend 'onze pyromaan'.

En dan ging Rik op pre pensioen. Nog steeds fietste hij samen met Leentje vele kilometers Vlaamse fietspaden af, deden ze samen culturele uitstappen zoals naar de film gaan. Maar zijn honger naar het opnemen van engagementen van allerlei aard bleef groot. ' Nee zeggen, stil vallen, dat kon Rik moeilijk.

In Mortsel en omstreken kwam je hem dan ook veel tegen, meestal op de fiets. Of hij was op weg naar een vergadering van groen, nam een enquête af voor de fietsersbond, hield mee een standje open voor de wereldwinkel, was aanwezig op een uitvaart van een dakloze, ... Leentje vervoegde hem regelmatig op zijn pad in die buitenwereld, maar verlangde ook naar meer samen met hun twee, met de kinderen, met de kleinkinderen.

In z'n hart droeg hij ze zeker, al die opgroeiende baby's, kleuters. Zijn kleindochters werden zijn grote mooie meiden, Hij genoot ten volle als ze hem eens uitnodigde voor een babbeltje of een etentje. Ik was op pad met 'mijn klavertje vier, ' zei hij dan. Ja voor zijn zijn 4 knappe meiden, voor het vrouwelijk geslacht, had hij toch wel een zwak.

Toen Leentje ziek werd wist die actieve Rik zich soms geen raad, de stilte in huis, ... Toch bleef hij op de been. De buitenwereld zorgde nog steeds voor verzetjes en voor zijn 'engagement'. Zo stond hij in november nog mee kaarten te verkopen voor 11.11.11. Lag zijn kaartje klaar om mee te stappen in de klimaatmars in Oostende. Toen Rik half oktober voelde dat z'n lijf precies wat begon tegen te sribbelen, noemde hij het een griepje onder zijn leden. Heel zijn leven was hij zelden ziek geweest, hij kon dus moeilijk de ernst inschatten en fietste dus gewoon door....

Toen de huisarts begin december hem aanmaande toch echt langs spoed binnen te gaan in de kliniek zei hij " allé dan , dan toch maar effe, maar niet voor te lang he, een paar onderzoekskes als ze denken dat dat iets kan opleveren..."

De diagnose was een verdikt met een ongeneeslijke inhoud.

Het werd voor velen een intense tijd. Een helende tijd ook waarin nog kon teruggeblikt worden, dankbaarheid kon worden uitgesproken, in liefde kon losgelaten.

Maar Rik zijn krachten namen snel af, die laatste dagen van zijn leven kenden als het ware eenzelfde ritme zoals hij altijd geleefd had. Holder de bolder, snel, veel van alles tegelijk, rusteloos ook, altijd 'on the move'.

De buitenwereld die Rik steeds erg getrokken had, die hem soms het juiste evenwicht had ontnomen tussen hem en zijn gezin, kwam nu echter helemaal op een afstand te staan. Slapen nam het over van waken en afgelopen zondag ging Rik, ging vake over de brug, het Licht tegemoet.

Lichtritus :

L.VH Ook op een dag als deze nemen wij Licht van de Paaskaars en steken zes kaarsjes aan. Moge dit Licht en deze warmte nu zeker in deze Kersttijd symbool zijn van wat het leven van Rik voor velen betekende.

1ste kaars.

Wij steken het licht aan voor jou Rik, omwille van jouw geloof.

2de kaars

Wij steken het licht aan voor jou Rik, omwille van jouw liefde.

3de kaars

Wij steken het licht aan voor jou Rik, omwille van jouw uitkijken naar Gods Licht.

4de kaars

Wij steken het licht aan voor jou Rik, omwille van je eenvoud.

5de kaars

Wij steken het licht aan voor jou Rik, omwille van je goedheid.

6de kaars

Wij steken het licht aan voor jou Rik, omwille van jouw vertrouwen.

Eva, Evelyne, Xanthe en .. brengen steenkaarsen naar voor, deze worden op de kist geplaatst, Kris en Lieve steken kaarsen aan kist aan.

Bram Vermeulen - De steen

Gebed om ontferming : (G)

V. Elk mensenleven is getekend door goedheid en door tekorten. Bij het begin van deze viering wille wij dan ook aan God en aan elkaar om vergeving vragen voor wat verkeerd was.

L. Wij hebben elkaar veel meer nodig dan wij laten blijken. Wij hebben elkaar veel meer te bieden dan we gewoonlijk geven. Wij hebben elkaar veel meer te zeggen dan we meestal uitspreken.

Heer, ontferm U over ons.

Wij kunnen elkaar veel meer troosten dan we beseffen. Wij kunnen elkaar veel meer danken dan we vermoeden. Wij kunnen elkaar veel meer steunen dan we tot nu toe deden.

Christus, ontferm U over ons.

We zouden elkaar nog meer ontmoeten in het goede. Wij zouden elkaar nog meer moeten bewonderen in het schone. We zouden elkaar nog meer moeten helpen in het moeilijk.

Heer, ontferm U over ons.

V. Mag de barmhartige God zich over ons ontfermen, ons omringen met de bemoediging van zijn vergeving en ons helpen te aanvaarden en vrede te bekomen.

Openingsgebed : (L. VH)

Heer, onze God, U omringt ons dag en nacht. U laat ons leven en genieten van Uw schepping en van al uw mensen.

Uw kracht doorstroomt ons en uw goede Geest bewoont ons denken en doen.

Als de avond van het leven over ons neerdaalt, brengt U ons naar de overkant in Uw land van vreugde voor alle eeuwen.

Eerste lezing : Toespraak opperhoofd van Seattle gelezen door Henk

Het grote opperhoofd in Washington heeft gesproken: hij wenst ons land te kopen.

(...)

Hoe kun je de lucht, de warmte van het land kopen of verkopen?

Dat is voor ons moeilijk te bedenken.

Als wij de prikkeling van het water niet kunnen bezitten, hoe kunt u het van ons kopen?

Wij zullen hierover op onze tijd een beslissing nemen.

Zoals het opperhoofd Seattle zegt:

Het grote opperhoofd in Washington kan vast op ons rekenen, zoals onze blanke broeders kunnen rekenen op de terugkeer van de seizoenen.

Mijn woorden zijn als sterren.

Zij verdwijnen niet.

Elk stuk van dit land is heilig voor mijn volk.

Iedere spar, die glanst in de zon, elk zandstand, elke nevel in de donkere bossen, elke open plaats, elke zoemende bij is heilig in de gedachten en herinnering van mijn volk.

Wij zijn een deel van de aarde en de aarde is een deel van ons.

De geurende bloemen zijn onze zusters, het rendier, het paard, de grote adelaars, onze broeders.

De schuimkoppen in de rivier, het sap van de weidebloemen, het zweet van de pony en van de man - het is allemaal van hetzelfde geslacht, ons geslacht.

Als dus het grote opperhoofd in Washington laat zeggen dat hij ons land wil kopen, vraagt hij wel veel van ons.

Wij zullen uw aanbod ons land te kopen, dus overwegen.

Maar het zal niet gemakkelijk zijn.

Want dit is ons heilig.

Wij beleven vreugde aan deze bossen.

Ik weet het niet, maar onze wegen zijn anders dan de uwe.

Dit glinsterend water dat stroomt in beken en rivieren is niet zomaar water.

Het is het bloed van onze voorouders.

Als wij het land verkopen moet u bedenken dat het gewijde grond is en u moet uw kinderen leren dat het heilig is.

En dat elke vage weerspiegeling in het heldere water van het meer spreekt van gebeurtenissen uit het verleden van mijn volk.

Het murmelend water is de stem van mijn vaders vader.

De rivieren zijn onze broeders, zij lessen onze dorst.

De rivieren dragen onze kano's en voeden onze kinderen.

Als wij ons land verkopen moet u bedenken en aan uw kinderen leren dat de rivieren onze broeders zijn. En ook úw broeders en dat u voortaan net zo vriendelijk moet zijn voor de rivieren als u voor uw broeders zou zijn.

Eddie Vedder - Guaranteed

Evangelie tekst : (L.VH)

Homilie : (L.VH)

Afscheid nemen van een geliefd persoon doet pijn en brengt veel verdriet mee. Maar dan komt de tijd dat we terug kijken op zijn leven, en dan beseffen we : “ zijn leven was niet nutteloos”, veel mooie dingen heeft hij verwezenlijkt, en soms ook tegen windmolens gevochten, zoals een echte “ Don Quichotte”, maar niets was nutteloos.

Zijn vele talenten die hij heeft gekregen, heeft hij ook gebruikt.

Het verhaal van het opperhoofd, dat je zojuist hoorde had evengoed “ de toespraak van Rik carmen” kunnen heten, altijd klaar om voor de natuur op te komen.

Eveneens heeft hij samen met zijn vrouw Leentje, 5 kinderen groot gebracht, en hen toen ze klein waren een geborgenheid gegeven, die ze nu samen met mama nog altijd koesteren.

Laten wij dit deel van zijn leven afsluiten met de woorden van het opperhoofd: “ Wij zijn een deel van de aarde, en de aarde is een deel van ons”.

En..... zoals hij zijn kinderen zegende voor het slapen gaan, zegenen wij ook jou Rik: “ God, zegene en beware je, slaapwel”.

Mercedes Sosa - Gracias a La Vida.m4a

Voorbede : (G)

V. een leven, nog vol toekomst en verwachting, houdt plots op. De dood van Rik is zo hard aangekomen. Wij begrijpen het nog niet en weten met ons verdriet geen blijf. In deze moeilijke dagen bidden wij om troost en steun.

L. Voor het gezin van Rik, dat zij hun verdriet kunnen uitspreken, dat zij troost en steun vinden bij elkaar en kracht bij God.

Laat ons bidden.

Voor ons hier aanwezig, bewust hoe broos en breekbaar het leven is. Dat wij zacht en teder met elkaar omgaan, dat wij verdriet kunnen delen.

Laat ons bidden.

Voor mensen die hun verdriet niet kunnen verwerken. Dat zij mensen ontmoeten die hen helpen weer op te staan. Zo wordt God herkenbaar in medemensen die luisteren, meelijden en troosten.

Laat ons bidden.

V. God, geef ons de kracht om mekaar tot steun en sterkte te zijn. Dat vragen wij U, voor vandaag en voor de moeilijke tijd die komt.

Groet aan kist

Live muziek - Patrick & gebroeders Gijssels

Woorden van afscheid uitgesproken door :

Klaverke vier, zijn kleinkinderen

Lieve opa,

Hier staan we dan met de vier nichtjes

Jouw klavertje vier zoals je dat zo mooi zei

Met zen vieren, maar in naam van alle kleinkinderen,

willen we je zeggen dat je voor ons een opa uit de duizend was en dat we je erg zullen missen.

Lieve lieve opa,

We koesteren hele mooie momenten die we met jou hebben mogen meemaken.

Al die prachtige wandelingen die we deden, de familiefeesten in heideland en paaseitjes zoeken in jouw tuin. Vakanties die we samen deelden, naar de zee of Spanje of Frankrijk.

We gaan je herinneren als een actieve, medelevende en geweldige man. Je stond altijd klaar voor iedereen.

We zullen je herinneren als grote man, maar ook als plaagstok en moppentapper.

We zullen nooit vergeten hoe je alles wat je ging eten doorsneed met je zakmes en met ditzelfde mes al onze kleurpotloden aanscherpte.

De recentste en één van de mooiste herinneringen die we gaan blijven onthouden is je 80e verjaardag die we met heel de familie gevierd hebben.

Lieve lieve lieve opa,

De laatste jaren en vooral de laatste dagen liet je ons vol warmte voelen hoe trots je op ons was. Meerdere malen maakte je plannen om heel de familie samen te brengen en gezellig te babbelen met een drankje en een hapje. Ook al vond je het nu verschrikkelijk om 'vast te zitten' in het ziekenhuisbed, je genoot van onze aanwezigheid en het gekeuvel.

Daarom:

Kris, Bart, Lieve, Peter en Jo bedankt voor wat jullie voor opa allemaal gedaan hebben en wat jullie voor oma nog steeds doen.

Jullie zijn een super team en dat geeft enorm veel steun en liefde.

We zijn een sterke familie en dat heb je tot de laatste moment kunnen voelen. Iets wat jou, en ons allemaal, enorm veel deugd heeft gedaan.

Lieve lieve lieve lieve opa,

Het ga je goed.

We geven je nog een hele dikke kus en knuffel van alle dertien kleinkinderen.

We zien u graag,

Je klavertje vier.

Getuigenis van Groen door Ingrid Pira en Hugo Van Dienderen

Beste familieleden en vrienden,

Het plots heengaan van Rik heeft me diep getroffen. Rik was al decennia een goede vriend. Een bijzonder bezielde man met een enorme bezorgdheid voor wat er in deze wereld gebeurt. Een tijdje geleden nog met grote verbetering in een Hart boven Hard optocht in Brussel. Het was een hondenweer, maar hij stapte uren in de wind, regen en kou voor meer menselijkheid en rechtvaardigheid.

Ik leerde Rik kennen rond 1974, via de wijkwerking van het dan pas opgerichte Wijkcomité Dieseghem. Hij was ook vlug geïnteresseerd in de beweging Agalev. Een interesse die overging in een grote betrokkenheid, ook toen we in 1983 als politieke partij de gemeenteraad in duikelden. Rik was lange tijd secretaris van de Mortselse groep. Altijd bereid om de handen uit de mouwen te steken, vele keren fietsen we samen van de vergaderingen naar huis...

Maar ook in de bredere milieu-acties, zoals die rond het vliegveld van Deurne en zeker als het om "ons" Klein-Zwitsersland of de berm ging kon je altijd op Rik rekenen. Niet alleen tijdens, maar ook voor vergaderingen altijd bezig om de zaken zo goed mogelijk te laten verlopen. En dat bleef zo, ook in Boechout tot de laatste momenten. Na zijn verhuis naar Boechout nam hij ook daar direct deel aan de Groen werking en werd lid van de seniorenraad.

Eén van onze laatste projecten die we samen organiseerden was een fietstocht met een 40-tal mensen van Groenplus door Mortsel. We lieten zien wat we verwezenlijkt hadden. Een werk dat enkel en alleen mogelijk was door een fantastische ploeg waarvan Rik één van de spilfiguren was. Al heeft hij zichzelf nooit op de voorgrond geplaatst.

Rik was een man om te koesteren. En ik zal hem blijven koesteren als een dierbare vriend. Er wordt terecht geschreven dat hij een steen in de rivier verlegd heeft. Zelf zou hij het niet zeggen, maar hij zou nu de zekerheid gekregen hebben met al die warmte van familie en vrienden die naar hem toestroomt. Ik eindig met een mailtje van hem nadat ik plots hulp moest vragen voor de première van de film over Klein-Zwitserland. Het tekent Rik ten voeten uit :

Beste Paul,

Op mij mag je rekenen op maandag 23 februari (toch niets anders verwacht, zeker ?)

Laat maar weten wat ik kan doen, en wanneer

Tot kortelings,

Rik

Tante Mia leest de woorden van Nonkel Raf, broer van Rik

En tenslotte nog een special woordje van vaarwel van Rik's jongere broer, de tweede in de rij van Meester Carmen's negen, de altijd-verre broer Raf in UK: "Goede, grote broer Rik – ik ben er helaas niet om u persoonlijk vaarwel te zeggen, maar Lieve heeft me verzekerd dat ze de redenen er voor begrijpen en beloofd dat <naamxxxIemand> deze laatste groet van mij aan u zal overbrengen. Rik, het was Winter 1970 en jij stond, met andere familie, me af te wachten in de aankomsthal van Zaventem voor mijn eerste terugkeer na vijf jaar in de tropen. Ik stond er wat rillerig bij en wat deed je, broer Rik: je deed je warme winter overjas uit, die beige-grauwe winterjas van jou, met die warme pelsen voering en pelsen kraag, en je hing hem om mijn schouders. Die jas, jij familie vader met je vijf kinderen, kon het je minder veroorloven dan die rijke heilige op zijn paard, St Maarten, die zijn mantel in twee-en sneed om hem aan de arme onder zijn paard te geven. En dat was maar een halve mantel. Jij gaf me je hele overjas, die ik nog altijd heb. Ik ben nog dikwijls naar de tropen en andere landen geweest en heb je helaas maar al te zelden terug gezien: maar die jas was altijd daar om me in de koude maanden aan jouw te herinneren. Dat is een van de diamanten van je karakter die me altijd voor de ogen staan – en nu worden er zoveel meer glitterende diamanten bovengehaald waarvan we zo weinig afwisten of waar we zo on-denkend en onverschillig zijn voorbij gegaan. Dank u, broer Rik, voor alles. Dank u vooral in de naam van Mieke, toen nog een baby, die je helemaal in Parijs ging ophalen en onderdak gaf op Heideveld. Dank van Gay, dank van Helder en dank voor alles vooral van mij, je verre broer. Ik kon u gelukkig nog die youtube zenden en waar je in je ultieme moment nog hebt kunnen naar luisteren: GRACIAS A LA VIDA, QUE ME HA DADO TANTO! Je broer Raf

Peter, zoon van Rik

Waar een wil is, is een weg.

Het had één van de spreuken kunnen zijn van Phil Bosmans. Toen wij kinderen klein waren, hingen die bij ons aan de muur, in de gang, bij de voordeur. Wij lachten soms samen om die spreuken. Maar het positivisme ervan, zat diep in je genen. Volbloed voluntarist was je: waar een wil is, is een weg. Altijd, overal.

Het dreef je de wereld in. En het huis uit. Met 7 aan de tafel, zong Johan Verminnen, op zondag, omroep Brabant. Bij ons vaak: met 6 al maar aan tafel. Vader was nog niet thuis. Ergens moest weer een steen verlegd. Het was je passie.

Dat wisten wij eerst niet. Buitenshuis: de sociaal geëngageerde groene rots in de branding. In huis: eerder de schelm. De vrolijke commentator aan de zijlijn van het gezinsleven. Speelvogel, Witte van Zichem. De eeuwige 18-jarige scout, al was je dan KSA. Mijn zesde kind, zei ons moeke soms.

We leerden gaandeweg je passie kennen. En je hebt stenen verlegd. Ookal waren sommige ook voor jou te groot: de realiteit van moeke's ziekte, je worsteling met je rol van nieuwe man, het alleen zijn, je eigen plotse ziekte...

En toch: altijd optimist. Activist. Dankbaar om meevallers. De verbazing bij de golf van sympathie die aan je ziekbed verscheen, van kinderen en kleinkinderen, van moeke, van zoveel vrienden. "Formidabel", zei je meermaals, Stromae indachtig, ook al wist je dat jij "le prochain" was.

Ik zeg je vaarwel. We zien mekaar niet weer... Wie zal het zeggen? Waar een wil, is een weg? Jouw optimisme kennende, denk ik dat jij gokt op deze mooie scouts-variant: "Ik zeg je géén vaarwel, vrienden. Ooit, op een of ander manier, wie weet dagelijks, zien wij elkaar weer."

Lieve : dochter van Rik

*Hallo vader,
Eigenlijk hoef ik je deze woorden niet meer te spreken, je leest en hoort ze nu allemaal in de eeuwigheid.*

Toch wil ik mijn ervaring delen, als geschenk aan deze mensen hier allemaal voor de laatste keer om je heen.

Wat hebben we een warm afscheid gekend, vader. Al voel ik me helemaal niet van je afgescheiden, voor mij ben je nu deel van een veel grotere alomvattende lichtenergie, een bewustzijn waar wij van hieruit nog maar een kleine voorstelling kunnen maken.

We hebben een unieke bijzondere tijd gekregen, nooit had ik durven dromen dat het zo ook zou kunnen gaan...

Net na het bericht van je diagnose en voor ik het eerste vliegtuig boekte terug naar België zond ik je de woorden van een waar lied,' Nada te turbe, nada te espante ', je was onmiddellijk nieuwsgierig naar hun vertaling en de inhoud was je niet vreemd. ... Quien a Dios quierre , nada le falta,.. We beluisterde het nummer keer op keer , de inhoud en de serene klanken, maakte je rustig.

Ik vertelde je over mijn overtuiging dat je nog genoeg tijd zou krijgen voor al wat nu nog waarachtig van belang was... Nada te turbe.. we beluisterden...

De boeken die ik je al enkele jaren geleden je toeschoof over "de dood en de kunst van het sterven ," omdat jij toch ook niet onsterfelijk was. (al dacht je van wel), die boeken had je slechts enkele keren ingekeken, ver was je niet geraakt..." Ja Lief, ik vind het wel interessant, maar ik heb nog zoveel anders te doen '..verontschuldigde jezelf..

Doch 'in het aanschijn van de dood wordt de geest heel helder '..als je durft.. en je dierf..

We hebben uren gefilosofeerd over je nakende vertrek en de eeuwigheid erna .

Als je volk buiten was zei je snel ' Lief, lees nog wat voor uit de cursus in sterven...' al was het voor jou een 'spoedcursus', je genoot ervan en begon, in je laatste dagen, toen je zo moe en uitgeput van een kleine beweging of oogopslag werd, ..zelfs uit te kijken naar je vertrek.

Je weerstand tegen het verdikt verdween op 1 dag tijd als sneeuw voor de zon, je ontspande , accepteerde wat komen zou met een bijzonder vertrouwen en je werd zacht, zoooo lief en warm.

Ik kon je beloven dat we je niet alleen zouden laten in deze ons resterende tijd, 1dag, 2..een week?? Wie zou 't weten ? "God weet het ," zei je glimlachend ...

....het was voor mij "gestolen tijd," ik zou hier in België normaal niet zijn, had geen afspraken of werk, niemand die op me wachtte voor t avondeten, een luxe..

Je stelde me voor aan de verpleegsters als ' je persoonlijke assistent ,' ze begrepen het en lieten ons met rust, vanaf nu mocht ik je verzorgen...

Mijn eerste dag in het weekend, zat je nog tussen je gazetten en Humo's en je net geopende post , alle snoepjes die je kleinkinderen je brachten ,na een tijdje niet goed gegeten te hebben, smaakten weer lekker, de pijn was nu weg...

Dan kwam je hartelijke bezoek, dinsdag 25 man, woensdag bijna 30, donderdag nog zoveel,...Hun tranen deden je ten volle beseffen dat het waar was wat komen ging en je huilde soms mee. Dinsdag, woensdag, elke dag was er een geluksdag erbij,...optimist tot in de kist ,bleef jij. ..

Er waren veel verrassingen... Veel mensen.. En blijdschap over wie er , toch onverwacht plots voor je ogen stond. "zo raar.... zei je, ik denk er maar aan en ze staan hier.. hoe kan dat nu Lief?"

Je ogen bleven steeds langer dicht, maar als er iemand kwam, was jij er ook, steeds met je volle aandacht en bewustzijn, al werd het steeds korter..

Ik kan een boek schrijven over alle moois ik onder m'n ogen zag gebeuren deze 9 wonderlijke dagen...zoveel openheid, zoveel bewondering, zoveel waardering om wat je in deze mensen hun leven had betekend en gedaan, maar meer nog om wie je was.

Regelmatig was je ontroerd en ook tevreden.. Woensdagavond zei je bij het vallen van de avond" wat heb ik toch weer mogen genieten van al dat schoon volk ! "(En dan weet ik dat je voornamelijk het vrouwvolk bedoelde.)

We hebben je mogen verzorgen en vertroetelen, met je ijsjes en cava , masseerden je steeds dunner wordende lijf. We hebben met champagne geklonken ...

Op ons vervroegd mini kerstfeestje ' op het Leven' was je toast.

In de stille uren heb ik je mogen beluisteren, in je diepe levensverdriet en je mooie herinneringen, / mogen troosten en knuffelennog nooit was je zo open, waar ,echt aanwezig en warm in contact.

Je dacht mee na over het wat en waar , de paperassen en financiën, over 't hoe en ... Het is fijn je laatste wensen nog in vervulling te kunnen brengen, al wat wij nu doen, hier en ook straks is volgens jouw keus, ik denk dat je een tevreden gestorvene zal zijn..

Donderdag werd je energie al zwakker en jij stiller, je ogen bleven steeds langer gesloten en ook, tijdens bezoek soms in slaap,

Alles werd steeds intenser en ijler en ons broers en zussen contact meer verbonden en hecht, Je kreeg het geluk nog verhuisd te worden naar de palliatieve afdeling, hier voelde de sfeer sereen en geen lawaai stoorde je nog...

Van jou, een aanraking, een oogcontact, je op de po helpen, de kleine hapjes en de slokjes

water,
 Ons moeke haar bezoek en warme kus...

Nu was alles klaar, nu was de cirkel rond, alles nog gezegd, alles nog gedaan....
 De tijd was nu heel dichtbij...om te gaan...naar de overkant...
 En dan was
 Alle energie op...vol vertrouwen liet je dit leven los nadat je zei... "Vaarwel.. en ...tot
 ziens...."

Je blies je laatste adem heel stil en rustig uit....Je sliep in, toen onze Jo en ik een lied voor je
 zongen...zo vredig, zo rustig, zo voldaan.

Ga nu maar, reis maar blij, naar de overkant,
 Ga nu maar, sterf maar vrij, ons liefde in je hart
 Vlinders en bloemen, sterven net als wij,
 Over de hemel glij j' als maan voorbij..

Ga nu maar, reis maar vrij, naar de overkant,
 Ga nu maar we blijven d' er bij, jouw liefde in ons hart,
 Planten en bomen, sterven, net als wij
 In de regen ben j' als drup nabij.

Jo : zoon van Rik, doet tevens de uitnodiging voor koffietafel in kaleidoscoop

Tweede Kerstdag was decennialang verbonden met :
 'Bij de Carmens',
 op die dag mocht je ons nergens anders verwachten.
 De laatste jaren was het , om vele redenen, moeilijker om die Feestdag te organiseren.
 Spijtig,
 maar laten we onszelf troosten,
 'de laatste jaren' was het ook niet altijd makkelijk.
 Maar, Vader,
 het is u dit jaar terug gelukt :
 we zijn weer allemaal samen op tweede Kerstdag.
 En, beloofd, we blijven dit doen!
 Niet elk jaar met jullie allemaal erbij,
 Maar vandaag wel:
 Diegene die van verder komt, bijna onze hele familie, willen we niet met een lege maag laten
 gaan
 En
 Zij die nog graag een koffie of een glas drinken,
 Zijn allemaal uitgenodigd in 'Kaleidoscoop'!

Vader, We zijn er van overtuigd dat tweede Kerstdag nooit meer hetzelfde zal zijn,
 Nee,
 het is voortaan veel meer ,
 ook wetende
 dat elk jaar,
 iedereen hier aanwezig,
 op tweede Kerstdag

even zal terugdenken aan jou!

Afscheidsritueel : (L.VH)

In processie naar buiten

Will the Circle be Unbroken .m4a